

Klachtnummer 2022/030

Advies aan:

het bestuur van Stichting [bestuur] te [vestigingsplaats] (verder: het bestuur)

inzake

de klacht van [klaagster] (verder: klaagster), moeder van [leerling], (ex)-leerling van SBO [school] te [vestigingsplaats] (verder: de school).

I. Verloop van de klachtenprocedure

De Landelijke Klachtencommissie voor het Algemeen Bijzonder Onderwijs (verder: de Commissie) heeft op 17 maart 2022 de klacht en het ingevulde klachtenformulier ontvangen van de gemachtigde van klaagster, mr. D. Kohelet, advocaat werkzaam bij Van de Riet Advocaten (verder: de gemachtigde van klaagster). De klacht is gericht tegen [leerkracht], groepsleerkracht (verder: de groepsleerkracht). De Commissie heeft op 25 april 2022 van mr. L.M.E. Dietvorst-Janssen, werkzaam bij Cascade Advocaten, gemachtigde van de school en het bestuur van de school (verder: de gemachtigde van de school), een verweer ontvangen. Op 29 april 2022 en 4 mei 2022 heeft de Commissie een aantal aanvullende bijlagen van klaagster ontvangen, op 6 mei 2022 heeft de Commissie een reactie naar aanleiding van de aanvullende bijlagen ontvangen van de school en het bestuur.

De Commissie heeft de klacht op een online hoorzitting behandeld op 15 juni 2022. De Commissie heeft tijdens deze online hoorzitting de navolgende personen gehoord:

- klaagster;
- de gemachtigde van klaagster;
- [begeleidster], begeleidster van [leerling] (verder: de begeleidster);
- [orthopedagoog], orthopedagoog (verder: de orthopedagoog);
- de groepsleerkracht;
- de gemachtigde van de school en het bestuur;
- [directeur], directeur van de school (verder: de directeur);
- [orthopedagoog], orthopedagoog en aandachtsfunctionaris (verder: de orthopedagoog van de school).

II. Standpunt van klaagster

Op 17 februari 2022 heeft zich tussen de begeleidster en de groepsleerkracht een incident voorgedaan. Dit incident vormt, met hetgeen daarop gevolgd is, de aanleiding van de klacht.

De klacht richt zich op:

1. de handelwijze van de groepsleerkracht tijdens het incident;
2. de opstelling van de school en het lange tijdsverloop voordat namens de school een reactie volgde;

3. het feit dat de school klaagster tegenwerpt dat [leerling] ongeoorloofd afwezig is, terwijl de school hieraan debet is;
4. het toegangsverbod zoals opgelegd aan de begeleidster.

Ad. 1 Handelswijze groepsleerkracht

Op 17 februari 2022 is de groepsleerkracht uitgevallen naar de begeleidster. Vlak voor aanvang van de les heeft de groepsleerkracht, toen zij de begeleidster op de gang tegenkwam, gepoogd haar apart te nemen. Het was de groepsleerkracht er kennelijk om te doen haar ongenoegen te uiten over de inhoud van het gespreksverslag van 27 januari 2022 naar aanleiding van een recent voor deze datum uitgevoerde evaluatie. De begeleidster vond het tijdstip ongelukkig, aangezien de les reeds was gestart of op het punt stond te starten, en zij zich – gelet op haar rol – met [leerling] bezig moest houden. De groepsleerkracht heeft bovendien gemeend de begeleidster te kunnen verplichten haar spullen af te geven of buiten het klaslokaal te laten, voordat zij het klaslokaal zou betreden. Dit was voordien nooit aan de orde geweest. De begeleidster is hierin voor een deel meegegaan, zij heeft al haar spullen – op haar telefoon na – buiten het klaslokaal gelaten.

De groepsleerkracht heeft vervolgens de discussie eenzijdig gecontinueerd in het klaslokaal. De begeleidster heeft hierop gezegd dat zij op een later moment over de thematiek wilde spreken, maar niet middenin of vlak voor een les waarbij alle leerlingen in de klas aanwezig zijn. Dit heeft echter niet kunnen voorkomen dat de groepsleerkracht nog feller en geëmotioneerder tegen de begeleidster is uitgevallen. De begeleidster heeft klaagster met behulp van haar telefoon ingelicht over de onaangename en merkwaardige gang van zaken. Toen de begeleidster in de klas was teruggekeerd en klaagster per sms-bericht ervan op de hoogte wilde stellen dat de rust was hersteld, heeft de leerkracht die op dat moment voor de klas stond (niet de groepsleerkracht), haar verzocht haar telefoon weg te bergen. Klaagster heeft in de tussentijd getracht in contact te komen met de directeur en de orthopedagoog van de school. Toen dit haar niet lukte, heeft zij de begeleidster gevraagd [leerling] uit het klaslokaal te verwijderen en met hem naar huis terug te keren.

Ad 2. Uitblijven reactie school

De school heeft, naar mening van klaagster, onvoldoende voortvarend gereageerd op haar klacht over het incident. Het duurde lang voordat namens de school een reactie volgde, terwijl meer voortvarendheid geboden was en klaagster hierom, via haar gemachtigde, nadrukkelijk had gevraagd. Klaagster heeft de school verzocht uiterlijk 21 februari 2022 om 12:00 uur te reageren en ondubbelzinnig te erkennen dat de betrokken groepsleerkracht een mislag heeft gemaakt en daarvoor namens de groepsleerkracht en de school excuses aan te bieden aan klaagster, de begeleidster en [leerling]. Daarbij is verzocht aan te duiden welke gevolgen dit voor de groepsleerkracht zou hebben en welke eventuele andere concrete oplossingen de school voor ogen heeft om de schade c.q. vertrouwensbreuk als gevolg van het voorval te herstellen c.q. te beperken. Klaagster heeft daarbij gezegd open te staan voor een gesprek, maar niet eerder dan nadat aan haar verzoeken in overwegende mate was voldaan.

Ad 3. Ongeoorloofd verzuim [leerling]

De school verwijt klaagster dat [leerling] niet op school verschijnt en heeft hem ten onrechte als ongeoorloofd afwezig gemeld. De school is hieraan echter debet; klaagster is van mening dat van de school in redelijkheid kon worden verwacht dat zij eerder zou reageren en/of acteren. Het tijdsverloop heeft de kans op [leerling]s terugkomst, voor zover die denkbaar is geweest, beslist niet bevorderd. Hoe langer [leerling] niet naar school is gegaan en kon gaan naar aanleiding van het voorval, des te kleiner werd de kans dat hij, gelet op zijn kwetsbaarheid en voorgeschiedenis, de school ooit nog zou kunnen bezoeken.

Ad. 4 Toegangsverbod voor begeleider

Aan de begeleider van [leerling] is bij brief van 3 maart 2022 een toegangsverbod opgelegd. Daarmee is de kans dat [leerling] daadwerkelijk op school zal terugkeren, drastisch verkleind. [leerling] heeft de continue aanwezigheid van zijn begeleider nodig in de les. Alleen om die reden is het toegangsverbod disproportioneel, onbegrijpelijk, averechts werkend en daarmee ontoelaatbaar. Als de gedraging van de begeleider een dergelijke ordemaatregel zou rechtvaardigen, had het op de weg van de school gelegen klaagster daarvan per ommekeer op de hoogte te stellen. Dat is niet gebeurd.

III. Standpunt van verweerder

De school merkt voorafgaand aan haar inhoudelijke reactie op de klacht op dat zij heeft getracht de klacht op school/bestuursniveau op te lossen. Daartoe heeft zij verschillende opties aangedragen, maar klaagster heeft alle initiatieven ingezet door de school afgewezen. De school heeft aangeboden met klaagster (al dan niet in het bijzijn van de begeleider) in gesprek te treden. Klaagster heeft hierop niet positief gereageerd; klaagster heeft daarmee niet laten blijken open te staan voor dialoog en overleg.

Ad. 1 Handelswijze groepsleerkracht

[leerling] is met ingang van het schooljaar 2021-2022 gestart op de school en heeft onderwijs gevolgd waarbij schaduwbegeleiding is ingezet. [leerling] is in de klas altijd aanwezig geweest onder 1-op-1 begeleiding, de begeleiding is geregeld door klaagster. Uit het ontwikkelingsperspectief van [leerling] volgt dat hij een leerkracht nodig heeft die gedurende de dag situaties en momenten van tevoren met [leerling] bespreekt en dit ook blijft herhalen. [leerling] dient stap voor stap te worden begeleid bij het deelnemen aan activiteiten en het maken van zijn schoolopdrachten.

Op 17 februari 2022 heeft de groepsleerkracht vragen gesteld aan de begeleider over de inhoud van het gespreksverslag van 24 januari 2022. De groepsleerkracht was niet aanwezig geweest bij dat gesprek en wilde vragen stellen over de input van de begeleider. Zij deed, omdat zij benieuwd was naar de manier waarop zij de door de begeleider gegeven input in de praktijk vorm kon geven. De school tast in het duister over het vormgeven van de onderwijsbehoeften, als het gaat om de houding van [leerling]. Het is voor [leerling] lastig contact te krijgen met anderen en deel te nemen aan kringactiviteiten waarbij communicatie een rol speelt. Het onderwijs zou naar de mening van de school en de groepsleerkracht meer aangepast moeten worden aan zijn behoeften. De begeleider heeft in het gesprek van 24 januari 2022 gezegd dat zij ziet dat [leerling] geniet van contact met klasgenoten en dat [leerling] meer betrokken dient te worden in de les. De groepsleerkracht heeft dit niet gezien of ervaren en vraagt zich af of [leerling] op een andere wijze moet worden aangesproken om hem meer deel te laten nemen. De groepsleerkracht heeft de bedoeling gehad de tips van de begeleider ter harte te nemen en toe te passen in haar lessen.

Omdat [leerling] na het gesprek van 24 januari 2022 een aantal dagen ziek was geweest en op andere dagen door anderen was begeleid, was dit de eerste gelegenheid voor de groepsleerkracht de begeleider naar haar input te vragen. Tijdens het gesprek ontstond een incident, doordat de begeleider haar mobiele telefoon wenste mee te nemen in de klas. De leerkracht vroeg haar om haar spullen in het magazijn op te bergen, gelet op het beleid dat telefoons niet zijn toegestaan in de klas, vanwege de privacy van de medeleerlingen. Dit geldt voor stagiaires van de school en het is, naar mening van de school, evenredig te veronderstellen dat van begeleiders van leerlingen hetzelfde mag worden verwacht. De begeleider weigerde dit echter omdat zij het niet nodig vond en zij haar telefoon wenste mee te nemen (en nadien ook in de klas gebruikte).

De begeleidster reageerde zeer defensief naar de groepsleerkracht en werd boos op haar. Zij beëindigde het gesprek en wilde terug de klas in lopen. De groepsleerkracht zei dat dat niet wenselijk was, gelet op haar gemoedstoestand. Uiteindelijk liep de begeleidster toch het klaslokaal in, pakte haar telefoon en stelde klaagster op de hoogte van hetgeen zich had voorgedaan. De groepsleerkracht gaf te kennen graag met klaagster te willen spreken teneinde haar intenties van het gesprek aan klaagster over te brengen, als de begeleidster met klaagster in contact was. Ook zei de groepsleerkracht dat zij het gesprek op een later moment goed wilde afronden, maar op dat moment geen tijd had, omdat zij in een andere klas moest invallen. De begeleidster bleef in de klas bij de duo-collega van de groepsleerkracht, vertrok uiteindelijk zonder enige verdere toelichting en nam [leerling] mee.

Het incident is, naar visie van de school, een onwenselijke samenloop van omstandigheden geweest. De school meent echter dat dit als een eenmalige kwestie dient te worden gezien, die zeker niet had hoeven leiden tot een blokkade van de schoolgang van [leerling]. De school erkent daarbij dat het vragen van de input door de groepsleerkracht achteraf gezien beter op een ander moment had kunnen plaatsvinden.

Ad. 2 Uitblijven reactie school

De school heeft op 17 februari 2022 een schriftelijke klacht ontvangen over het incident. De school heeft vervolgens te kennen gegeven dat niet voldaan kon worden aan de gevraagde reactietermijn van twee dagen, gelet op de naderende schoolvakantie. De gemachtigde van de school heeft daarop direct aangegeven dat na de schoolvakantie een schriftelijke reactie zou volgen. De school heeft, gelet op de toon van het schrijven van de gemachtigde van klaagster, gemeend zorgvuldig onderzoek te moeten doen en dat maakte een reactie binnen twee dagen niet mogelijk. De school heeft vervolgens binnen een termijn van vier dagen (de periode van de vakantie en de studiedag niet meegerekend) gereageerd. De school meent dat een en ander beschouwd kan worden als een tijdige reactie. Van een gebrek aan voortvarendheid was volgens de school geen sprake; het tijdsverloop was immers niet onevenredig lang.

Ad. 3 Ongeoorloofd verzuim [leerling]

Op grond van de Kwaliteitskaart Absentieverzuim en ongeoorloofd verzuim van de school (gebaseerd op de Leerplichtwet 1969) is de school verplicht melding te doen bij de leerplichtambtenaar, indien een leerling gedurende 16 klokuren dan wel 5 dagdelen heeft verzuimd in een periode van 4 weken. De school heeft op 11 maart 2022 melding gedaan van ongeoorloofd verzuim, nadat was gebleken dat klaagster [leerling] niet naar school stuurde. Op deze datum waren de 16 klokuren c.q. 5 dagdelen ruimschoots verstreken. De school heeft gemeend, uit urgentie-overwegingen en de opstelling van klaagster, de 4 weken niet af te wachten om langdurig thuiszitten van [leerling] te voorkomen. Klaagster is op voorhand geweest op de wettelijke noodzaak van de school melding te maken van ongeoorloofd verzuim bij Leerplicht. Klaagster is daarbij geweest op de consequenties conform het protocol van de Gemeente [plaats], dat in deze kwestie van toepassing is. Het is aan Leerplicht de casus inhoudelijk te beoordelen en te beslissen of gehandhaafd wordt op het verzuim.

Ad. 4 Toegangsverbod voor begeleidster

Het gedrag van de begeleidster tijdens het incident op 17 februari 2022 is voor de school niet acceptabel geweest. Diverse functionarissen van de school zijn getuigen geweest van hetgeen zich heeft voorgedaan tussen de groepsleerkracht en de begeleidster. In haar schriftelijke reactie d.d. 3 maart 2022 heeft de school te kennen gegeven dat de begeleidster niet welkom was op de school, totdat een gesprek kon plaatsvinden over een oplossing van het geschil. De school heeft een voorstel gedaan een overleg in te plannen om onderlinge afspraken te maken, met alle begeleiders van [leerling] – inclusief de begeleidster –, over de communicatie, de wederzijdse verwachtingen en het

gebruik van de mobiele telefoon op school. Klaagster meent dat het opgelegde toegangsverbod de aanwezigheid van [leerling] in de hand heeft gewerkt en dat alleen om die reden afgezien had moeten worden van het opleggen van het toegangsverbod. De school heeft echter een andere zienswijze. [leerling] werd, voorafgaand aan het incident, door drie verschillende begeleiders in de klas ondersteund. De begeleidster was alleen op donderdag aanwezig in de klas. Klaagster heeft er echter voor gekozen [leerling] op alle dagen thuis te houden als gevolg van het incident, ook op de dagen waarop de andere begeleiders aanwezig zijn. De stelling van klaagster dat de school de terugkeer van [leerling] drastisch heeft verkleind door de begeleidster tijdelijk een schoolverbod op te leggen totdat de lucht is geklaard, acht de school dan ook onjuist. Klaagster heeft het incident uitvergroot door aan het incident de drastische conclusie te verbinden dat [leerling] helemaal niet meer welkom was op de school. De school spreekt dit echter met klem tegen.

IV. Overwegingen van de Commissie

De Commissie merkt allereerst op dat zij het betreurt dat partijen geen mogelijkheden hebben gezien de tussen hen ontstane patstelling op te lossen en een en ander met elkaar uit te spreken.

Ad 1. Handelswijze groepsleerkracht

De Commissie stelt vast dat partijen van mening verschillen en elkaar op punten tegenspreken ten aanzien van wat zich op 17 februari 2022 voorafgaand en tijdens het incident heeft voorgedaan. Zij verschillen van mening over de wijze waarop is gecommuniceerd en hoe de groepsleerkracht en de begeleidster elkaar hebben bejegend. De Commissie kan daarom onvoldoende beoordelen wat zich feitelijk heeft voorgedaan, de visies op de voorvallen lopen daarvoor te ver uiteen. Op basis van de stukken en het verhandelde ter zitting acht de Commissie geen redenen aanwezig de geloofwaardigheid van de ene partij boven die van de andere partij te stellen. Gelet hierop kan de Commissie niet anders dan dit klachtonderdeel ongegrond verklaren.

Ten overvloede merkt de Commissie op dat beslissingen over het in de klas hebben van de mobiele telefoon en het gebruik daarvan op school vallen binnen de beleidsvrijheid van de school. De Commissie toetst in dergelijke gevallen terughoudend. De Commissie beoordeelt slechts of de school in redelijkheid tot het beleid kon komen. Zij toetst of de procedure om tot het beleid te komen zorgvuldig is geweest en of het bevoegd gezag in redelijkheid tot het beleid heeft kunnen komen. De Commissie komt tot het oordeel dat het beleid niet onredelijk is en dat de school en de groepsleerkracht van de begeleidster mochten verwachten dat zij het beleid van de school, ook indien dit haar niet bekend is en zij het daarmee niet eens is, respecteert en opvolgt. Het beleid geldt immers ten aanzien van derden die zich op de school vervoegen en strekt tot bescherming van de privacy van de leerlingen van de school. Indien de begeleidster zwaarwegende belangen had om niet te voldoen aan het door de school vastgestelde beleid, had zij dit op een ander moment bespreekbaar kunnen en moeten maken.

Ad. 2 Uitblijven reactie school

De Commissie komt tot het oordeel dat het standpunt van de school dat de gestelde termijn van twee dagen te kort was om een goede en zorgvuldige reactie af te kunnen geven, niet onredelijk is. De Commissie kan de school volgen in haar afweging dat zij een gedegen onderzoek wilde doen naar wat zich tussen de groepsleerkracht en de begeleidster had voorgedaan. Een termijn van vier dagen, de periode van de vakantie en de studiedag niet meegerekend, is redelijk te achten, temeer daar de school de gelegenheid wilde hebben andere functionarissen te horen en een zorgvuldige en afgewogen reactie te kunnen geven op de klacht. De school heeft dit ook aan de gemachtigde van klaagster laten

weten; hij heeft te kennen gegeven de reactie gaarne af te wachten. Daarmee kan de Commissie zich niet aan de indruk onttrekken dat klaagster en haar gemachtigde begrip hadden voor het feit dat de reactie, gelet op de schoolvakantie, even op zich zou laten wachten.

De Commissie betreurt wel dat partijen naar aanleiding van het incident niet direct met elkaar in gesprek zijn gegaan en dat het incident onnodig is gejuridiseerd. De Commissie heeft de indruk gekregen dat partijen door het juridiseren van het incident uiteindelijk niet meer tot een onderlinge oplossing hebben kunnen komen. De Commissie is van oordeel dat de school binnen een redelijke termijn heeft gereageerd en acht het klachtonderdeel ongegrond.

Ad. 3 Ongeoorloofd verzuim [leerling]

Op grond van artikel 21 lid 1 van de Leerplichtwet 1969 is een school verplicht melding te doen bij de leerplichtambtenaar, indien een leerling gedurende een periode van vier weken zestien uur ongeoorloofd afwezig is. Voor zover klaagster van mening is dat de school hierin keuzevrijheid heeft, is dat niet juist. De school moet een dergelijke melding doen, omdat [leerling] leerplichtig is, zij het dat sprake is van een beperking in het aantal uren. De school heeft, met het doen van de melding, uitvoering gegeven aan de geldende wet- en regelgeving. Naast deze verplichting kan een school(directeur) een melding doen als er zorgen zijn over schoolverzuim. De school heeft, gelet op het vorenstaande, de bevoegdheid een melding te doen bij de leerplichtambtenaar. De Commissie stelt op grond van de stukken en het verhandelde ter zitting vast dat sprake was van schoolverzuim van [leerling]. [leerling] is immers na het incident in het geheel niet meer op school geweest. Dat de school de reden van het verzuim, gelegen in het incident, kende, doet niet af aan de verplichting van de school dit te melden bij de leerplichtambtenaar. Het feit dat de school kennis had van de reden van het verzuim, maakt de melding evenmin onredelijk. De Commissie komt tot het oordeel dat dit klachtonderdeel ongegrond is.

Ad. 4 Toegangsverbod voor begeleidster

De Commissie stelt vast dat partijen een verschillende voorstelling hebben van het toegangsverbod voor de begeleidster. Klaagster en de begeleidster gaan ervan uit dat de begeleidster in het geheel niet meer welkom is op de school en tot 'persona non grata' is verklaard. De school gaat uit van een toegangsverbod zolang geen gesprek heeft plaatsgevonden om het geschil tussen de begeleidster, de groepsleerkracht en de school op te lossen en de verhoudingen tussen partijen zijn hersteld. Met andere woorden, het toegangsverbod is slechts van beperkte duur.

De Commissie meent dat het opleggen van het toegangsverbod - gegeven de omstandigheden - niet onredelijk is. De school heeft eerst een gesprek willen initiëren om het incident met de betrokkenen te bespreken en afspraken te maken voor de toekomst, teneinde nieuwe incidenten en onduidelijkheid over de op school geldende regels (ten aanzien van het gebruik van een mobiele telefoon) te voorkomen. De Commissie betreurt het dat het voor klaagster en haar begeleidster onvoldoende duidelijk is geworden dat het toegangsverbod van tijdelijke aard was en niet bedoeld was om de begeleidster voorgoed te weren en daarmee de schoolgang van [leerling] onwerkbaar, dan wel onmogelijk te maken. De Commissie constateert dat het opleggen van het toegangsverbod schijnbaar te absoluut geweest en daarmee onvoldoende duidelijk is geweest wat de bedoeling was van het opgelegd toegangsverbod. Het vorenstaande leidt ertoe dat ook dit klachtonderdeel ongegrond is.

V. Het oordeel van de Commissie

De Commissie komt tot het oordeel dat alle klachtonderdelen ongegrond zijn. De Commissie ziet geen aanleiding voor een nader advies aan het bevoegd gezag.

Aldus gegeven op 15 juni 2022 door mr. W.F. Korthals Altes, voorzitter, mr. W.G.G.M. van Holsteijn en M. Triest, leden, in tegenwoordigheid van mr. D. le Pair-Roodenburg als secretaris.